

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához bordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
vagy megőrzésére nem vállal költ.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 19.

Pusztul a magyar faj!

A politikai hullámok, a kritikus nap óta elcsendesedtek ugyan, de most is teljesen bizonytalan a helyzet. Ma még nem lehet tudni, mit hoz a holnap. Kívívja-e a nemzet a győzelmet, vagy marad tovább minden e mederben és — meddig?

Változzék e helyzet akárhogyan is, vannak bajok, amelyek orvoslásáról minden körülmények között gondoskodni kell. Ha a válság véget ér, a sürgős ügyek lebonyolítása után gátakat kell emelnie a nemzet erejének védelmére. Különösen két dolog gyöngíti nemzetünket: a kivándorlás és az erkölcsi romlottság. Ország-szerte fölhangzik a panasz e kóros tünetek miatt, de a beszédnél, a cikkezésnél tovább még nem mentünk.

Behozott tény, hogy a kivándorlás azokon a vidékeken ölt legnagyobb arányokat, amelyek mint határszéli védbástyák, országunk védelmére a legfontosabbak. A határszélek körül különösen a keleti határt van szerencsém ismerni, a székely népet, a mely napról-napra pusztul, gyöngül s ennek okát törvényeink hiányosságában vagy azok végre nem hajtásában látom. A népben, a tudatlan, iskolázatlan népben az a hit érelődött meg, hogy földjének röge, gyümölcsöt számára nem terem. Hogy a gazdag Amerika mesés Eldorádó, a hol nincs nélkülözés, nincs

hiány, vagyont lehet gyűjteni. Megérlelődik e hit, mert tudatlan a nép s ez hamar fölül a közöttük lézengő kufároknak.

S bár nem szívesen hagyja oda övét, nem barátait, nem azt a kis viskót, azt az akáczlombos udvart, azt a kis falut, nem azt a maroknyi kis földet, melyet csörgedező kis patak mentén izgató kétségek s vérmes remények között munkált; mondom, nem szívesen, de sajtó kebelével fölzedi sátorfáját s elvitorlázik egy jobbnak vélt hazába. Kecsegteti magát egy édes reménnyel, hogy egykor visszatér akáczlombos udvarára, kis házikójába.

És ha egyszer tul vannak a tengeren, lassanként megszűnik a haza iránti törhetetlen ragaszkodás, hazája lesz az a föld, a mely mindennapi kenyerüket adja. Egy részök pár éven át gyűjt annyit, a mennyivel itthon anyagi egzisztenciáját biztosítsa s akkor visszatér. De ebben nincs sok köszönet. A családi kötelek meglazultak, hivatott, Istentől rendelt vezetőire nem hallgat, alattomosan ócsárólja hazánk viszonyait s dicséri az amerikai szabadságot. Mindezeket tapasztalatból írom, mert volt alkalmam ilyen emberrel találkozni.

A kivándorlás okozat. Az okozat megszűnik, ha az okot megszüntetjük. Az ok a nép tudatlansága, az iskolázatlanság. Tanulatlan ember fejét könnyű elszédíteni Eldorádó mesékkel, különösen ha gyenge anyagi lábón áll. A tankötelezettség végre nem hajtásában látom az

egyik okot. A küzdelmet az elemi iskolákban kell kezdeni s így folytatni tovább az ifjúsági egyesületekben és gazda körökben. De mit látunk a valóságban? A székely gyermek két osztály elvégzése után szolgálatba lép. A szülők megrögzött hite, hogy szolgálni okvetlenül kell és pedig abban a korban. Így lovalják be a 8—9 éves gyerekek önmagukat is ebbe a hitbe s szolgálnak egy egész éven át 10—12 forintért. A szolgálatban levő szülő a gyermekével nem törődik, a kis csemeték támasz nélkül elhajlanak, szívökben semmi nemes érzés nem fakad, az anyagiság kérdése lép előtérbe s lassacskán — az erkölcsi züllés kapui megnyílnak. Ugy Romániából, mint a határszéli vármegyék városaiból hazakerülő cselédek egybekelnek — a legtöbbször balkézről, s élnek — az első összekoczanásig s akkor — vissza a nagyvilágba. Ennek oka a korai szolgálatba lépés.

A korai szolgálatba lépés oka a tankötelezettség végre nem hajtása és hiányossága, mert nem mondja meg a törvény elég világosan és határozottan, hogy mikor juthat valaki cselédsorba. Mindaddig, míg a tankötelezettség végrehajtása ilyen lanyhán történik, még 8—9 éves gyermekek teljes tudatlansággal szolgálatba lépnek, hiába hoznak törvényeket a nagykoruakra, nem sok eredménye lesz annak; mert gyermekkorukban más viszonyok, más, helytelen, czéda körülmények befolyása alatt állottak és növekedtek s így nem értik meg azt a törvényt,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Hoppon maradt násznép.

Írta: Kovács Lajos.

A nap éppen pihenésre hajlott, tüze bomlott, lassan csuszott nyugvóra.

Elgyöngült sugarait magaköré csalogatta. És vonzódtak is hozzá.

Mosolyogva bucsuztak az ismerősöktől: lengő fűszálaktól, viruló szirmoktól. Zengő madaraktól, bőséggel megáldott ékes rónaságtól s a kis falucskától. Enyelegve, játszadoxva siettek a kéklő ég alá. Egy elkésett, sápadt sugár szomorkodott csupán, oda nézett még be, oda, hol az előbb még ketten is sirtak, ott a faluszélen dűledező csikós házikóban... ott nyílt az a kívánatos buzavirág: Szántó Eszti...

— Rávetette a szemét a falu első gazdájának a fia. Az öreg csikós kapott is a fiun, nógatta az Eszti...

És ott volt a czéczó. — Kézfogója volt a

büszke Kenderesi legidősb fiának. Volt is sürgés-forgás.

— Hadd lássa az a falu cselédje, a vén csikós, milyen sorja is lesz hát a porontyának. Belégabalyodott ez a bohó fattyu. váltig lebeszéltem vóna! dehát nem lehet a fejével beszélni, mindenáron magához akarja emelni a cselédsorból. Nem mondom, takaros, mutatós, dehát földhöz ragadt szegény... A kézfogót is az én zsebem állja, dehát a fiam után mégis csak gyermekem! — így motyogott a gazda. Megcserélték már a jegykendőket is, — kijárhat a vigság! És hangos lett a feldiszített s zöld galyakkal felakgatott sátor. A cigány is rákezdte s a tarka bidres-bodros fiatalság igazodott is már, rakták a ropogóst. Csupa tűz volt a vérök. Az öregebbeket is bizgatta a vén bor. Lassan neki czihelődtek, sorjába tipegtek, lötyögtek egyet-kettőt, csak egy öregesen; megadták a módját. A felgalyazott sátor szűk volt a vigságnak, a homokos udvarra is kifordult a tánczos. Nyers kurjongatások, sűrű kacagások hallatszottak olykor. Kigyult s önelé-

gült arczczal foglalatoskodott a házi gazda nem is volt hiánya a jószívességek. És járta a vigság! Közepén tánczolt az új-pár szép pár-cseléd biz' a' úgy illettek össze, mégis mintha tépelődött volna az a szép menyasszony! De ki is vette volna észre, ki gondolhatta ki, mi bánata lenne a büszke Kenderesi tii menyasszonyának?...

Leáldozott a nap. Homály vont be a tájat, esteledett. A pásztorok tértgették nyájukat hazafelé, ballagtak az uton. A gulya s ménes kolompjának hangja mind távolabbról szólt; a bejáró nyájak már elérték a falut. Megélénkült az utcák, foglalatoskodtak a jószágok körül s ennek is vége volt. Már-már megcsendesedett, midőn egyszerre futkosó mének nyerítése hallott, keresztül-kasul nyargalásztak az utcákon. De mi oka lehet, hogy megszaladt a ménes, hiszen jóra való bojtár az a Balázs... Öreg este lett.

Kibujt a hold s égtek a csillagok. Szellő sem lengedezett, megült a csend. Nagy dologidő volt: a falucska egyszerű lakói nyugalomra

Uj üzlet!

Kenyeres és Engländer cég Szent László-tér,

(a Janky-téle fűszer-üzlet Kossuth-utca felé eső szomszédságában)

tisztelettel tudatja, hogy az összes őszi újdonságok megérkeztek. Óriási választék van **selyem- és gyapjuszövet** különlegességekben, **blous és costum-kelmékben, barchetekben**, vászon és fehéreneműekben. Rövidárúk, függönyök, szőnyegek, paplanok, esőernyők. Az árak utólérhetetlen olcsók! Szabad megtekintés vevési kényszer nélkül!

Uj üzlet!

mely az összesek javát tüzi ki céljául.

Támogatást az iskoláknak, hogy azok tegyék meg kötelességüket. Kötelességüket nemcsak az ismert közlésben, de a nevelésben is; oltsák vérebe ott a munkakedvet, mutassanak rá az illető vidék földtani s ipari viszonyaira, hogy a növendék, a mikor kitözi lábát az iskolából, kész tervvel lépjen az életbe.

Igy állhatjuk utját a kivándorlásnak is, de különösen az erkölcsökben való rohamos sülyedésnek. Az előbbi csökkeneti fajunk létszámát, az utóbbi aláassa minden állam talpkövéit, — a tiszta erkölcsöt.

És sajnos, nemcsak a keleti határszelen van ez így. Nem szabad kicsinyelni e kérdést, a cselekvés terére kell lépni itt is, mert ha sokáig késünk: »mint oldott kéve szét hull nemzetünk.«

Várady István.

A politikai válság.

A válságban nincs más új momentum, minthogy a kompromisszum-hireket megczáfolták. Ebben a formában nem is tartottuk mi sem valószínűnek. *Andrássy* Gyula gróf már ismételt bizonyosságát adta annak, hogy ő a koalíció hátamegett nem tárgyal senkivel.

Fejérváry, mikor e sorokat írjuk, még nem érkezett vissza Bécsből s így arról sincs pozitív hír, hogy kik és mikor hivatnak audienciára a királyhoz. Csütörtöknél előbb nem kezdődnek a kihallgatások, mert a király csak szerdán tér vissza Bécsbe Gasteinből, hol egy új vasut megnyitásán vesz részt.

Arról is beszélnek, hogy a király Budapestre jön, de ez csak október 9-re van tervezve, akkor már késő lenne kihallgatni a magyar válság ügyében az államférfiakat és politikusokat, mert október 10-én már megnyílik az országgyűlés.

A megozáfolt kompromisszum.

»Az Ujság« bécsi levelének szenzációs híre, mely szerint *Andrássy*, *Bánffy* és *Go-*

luchovszky megegyeztek volna a válság megoldásának tegnap ismertett módjára nézve, alaptalannak bizonyult. Egyszerre két helyről jött rá czáfolat: *Bánffy* és a koalíció részéről *Bánffy*, aki a bécsi levél szerint Bécs és Tiszadob között közvetítette a megegyezést, így nyilatkozik:

Az Ujság közleménye nem felel meg a valóságnak. En sem külön, sem *Andrássyval* egyetértve, nem folytattam béketárgyalásokat gróf *Goluchovszkyval*. S miután ilyen tárgyalások nem történtek, a szóban forgó bécsi levélnek ezen állítólagos tárgyalásokhoz fűzött minden messzemenő kombinációja valótlan.

Határozottan és hivatalosan czáfolja meg az állítólag Bécsből érkezett hírt a koalíció egyik estilapja, irván a következőket:

Illetékes helyen szerzett információk alapján határozottan kijelentjük, hogy azok a hírek, mintha akár a koalíció, akár a disszidens csoport hajlandó lenne porogramm nélkül, vagy az ismeretes királyi programhoz való csatlakozással kormányalakításra vállalkozni, a válsággal homlokegyenest ellenkező, tendenciózus ráfogások. Ilyen eshetőség még csak tárgyalások alapját sem képezheti: aminthogy arról egyáltalában még csak szó sem eset.

A Zeysig-botrány.

Ma délelőtt jelentős mozzanat nem történt, az immár világhírre kapott botrányos pörben. Dr. *Bakonyi Kálmán* vizsgálóbíró egyelőre nem folytatja a kihallgatásokat, mert dr. *Halmi Elemér*, *Zigány Árpád* védője, megfelebbezte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést s az összes iratokat át kell tennie a királyi ítélőtáblához. Így, ha csak ismét a rendőrség nem gondoskodik újabb botrányról, a Zeysig-ügyben néhány napig nagyobb dolog aligha történik. Nagy az érdeklődés most báró *Bánffy Dezső* sokat emlegetett levele iránt, amelyet tegnap hiteles szövegében leközlöttek, de amelyre

»Az Ujság« című lap ma *Rudnay Béla* főkapitánynak ezt a nyilatkozatát közli:

»A fenti levél apokrif: *Bánffy* levele, amely a Zeysig-ügyre vonatkozik, körülbelül harmincz sor és feltétlenül kompromittáló rá nézve. Többet nem mondhatok. Méltóztassék az ügyésszékhez fordulni, én nekem nem szabad elárulnom a levél tartalmát. Különben írhatnak a lapok akármit, a rendőrség belyes-uton jár!«

Egyik esti lapnak a munkatársa ma ismét felkereste a bíróságnak azt a tagját, aki ebben a kérdésben a legkompetensebb, mert a levél neki ment át a kezén. Arra a kérdésre, hogy a levelet megtekinthesse, ezt a feleletet kapta:

— Sajnálom, ezt a kérést már csak azért sem teljesíthetem, mert a vizsgálóbíró a levelet bírói letétbe helyezte. Annyit beszéltek eddig is róla, lassanként olyan fontos, és perdöntő bizonyítékká vált, hogy már csak annál a tiszteletnél fogva is, amelylyel a méltatlanul meghurczolt politikus iránt viseltetik, kénytelen volt gondoskodni arról, nehogy valamiképpen csakugyan elsikkadjon.

— Olvasta bíró ur *Rudnay Béla* nyilatkozatát?

— Olvastam és teljességgel nem értem, mi a magyarázata. A levél tartalma nagyjában megfelel a róla tett közléseknek. Nemhogy feltétlenül kompromittáló volna, de — amennyire a köteles diszkrétium megegyez a nyilatkozattal — ez a nyilatkozat legalább feltétlenül a teljes integritása mellett bizonyít. Különben most már a bizonytalanság nem tarthat sokáig.

— Az kétségtelen, hogy a levél *Bánffy* írása?

— Kétségtelen. Egy hosszakás papírszetre van sebtiben odakanyarítva, a dátuma is teljesen megfelel báró *Bánffy Dezső* álláspontjának.

Zigány Árpád védője dr. *Halmi Elemér*, ma hivatalos hatalommal való visszaélés és a személy szabadság megsértése miatt följelentést tett *Rudnay Béla* rendőrkapitány és *Bérczi Béla* rendőrtanácsos ellen.

Fekete József, a rendőrség előtt úgy vallott, hogy nagyon feltűnő és gyanús dolog, hogy

tértek, hogy ujult erővel köszönték a hajnalt.

Ott a faluvégen pedig csak folyt a hejehuja. Megrakott szekér nyikorgása hallott. Kenderesiéktől fordult ki és oda a csikós-házba tért be. És volt foganatja a sziveslátásnak: a vér szilaj, pezsdül, selyem az élet.

És folyt a tivornya, nagy bögg legmesszebb dörmögött bele a fakó éjszakában . . .

. . . Feltámadt a szél.

A hold útjába felhők kanyarodtak s kialudtak a csillagok. Vastag sötétség nehezedett a tájra, elborult az ég. Nehéz felleg imbolygott nyugaton, lassan kapaszkodik fölfelé. A komor felhők lustán kóvályogtak s villám cikázott keresztül-kasul. A szél hömpölygötte a duzzadt felleget, neki huzakodott s hevesen cibálta. A szél tehetetlenségében ijjesztően sivitott, majd a villám haragosan közévágott a viaskodóknak: megremegett a föld s megroppant a csikósház kapujánál ágaskodó nyárfa s egy pillanat alatt pozdorjává szakadozott . . .

És lett riadalom.

Hiába való volt minden marasztalás, kászóldóttak hazafelé. Hamarosan el is köszöntettek és csendes lett minden. Lassan-lassan megeredt az eső s szakadt az áldás. Az esőcseppek kopogtak s szép gömbölyű, szivárványos buborékot vetettek. Sok színes buborék alig-alig uszkált s szétpattant örökre . . .

A nyárfa tövével busongott egy madár, siratta a fészket s odaveszett párját; a rőzsés házikóval két araszos ablakán át egy elfojtott kebel zokogása panaszosan hallott . . .

Bizony, keserves is annak a mátkaság, aki másnak szánta a piros jegykendőt. Meg a sok szóbeszédet is untig hallotta már *Szántó Eszti*. Ki se mert már lépni, még az utcára sem.

Kenderesi Miklós mindig ott ült nálok, ha szerét tevette s czirógatta, édesgette a k s vadgalambot. És *Miklós*nak mégis sajogott a szive, mert hát láthatta is, hogy *Eszti*nek bizony máshoz huz a szive; de, hát szerette na! *Eszti* meg még gyermek, ha egy kicsit most durczás is, majd megsimul ott a *Kenderesi*-portán s felejt a jómódban!

És teltek a napok, sőt legördült az a három hét is. Ha még egyszer virrad, lesz ám lakodalom, hetedhét-országos . . .

. . . Rég elhangzott az esteli harangszó.

Holdvilágos, csillagos volt az éjjel. Titkos félhomály derengett. Néma, ünnepélyes csend volt.

Egy szürkés alak nesztelenül bujkált a kihalt éjszakában. Elérte a falut. Mintha lopni járna. Lassan csuszott, minden lépte után megállott s körülnézett. Hah! tapogást hallott! Az öreg csikós ment ki éjszakára a mezőre, még három hete sincs, hogy új bojtárt fogadott, nem bizott még benne. Az a settenkedő alak meglapult a sövény mögött s fellélegzett, mikor elhaladt a csikós. Megmozdult az árnyék s szivszorongva lépte át a kaput. Hah! újra kopogást hallott, előtte is állott, az éjjeli őr volt s mint rendesen, reszelte a torkát, sejtethet valamit, meg is szólalt nyomban:

— Ne ólálkodj *Balázs*! nincs már ne-

ked jussod a más mátkájához! — nyikorgott az öreg.

— Több, mint annak a . . .

— Máskülönb, tudod, én nem látok semmit, csak elpárologj innét!

— El is megyek bátyám, sohse' látnak többet . . .

— Na csak haladj, valami galibát, kárt ne tégy magadba!

És míg *Balázs* látszólag az alé-felé tartott, az öreg őr befelé ballagott, mormolt is valamit a bajusza alatt s egyre beljebbült a falun derengő homályba . . .

Visszatért most *Balázs*. Óvatosan átlépte a kaput, odalopózott a kis ablak alá. Hallgatózott hosszan s lágyan kopogott az üvegen át.

. . . És mintha csakugyan mozgolódást hallott volna; örömpir önté el arcát s a villant agyában a mult édes képe . . .

Megnyílt az ajtó s *Balázs* fordított egyet a kilncsen, az ereszbe szurta a kulcsot és — két homályos alak fonódott egymásra . . .

Kibontakoztak és mintha szellemek hordozták volna, úgy suhantak az éjben. Észre sem vették, hogy az öreg őr végig leste őket. Ott kint az alénál hosszan szeretgették egymást, pedig messze volt még az uj s édes otthon . . .

— Lement a hold is, elégték a csillagok is.

A nap mosolyogva keit, szemérmes pir önté el arcát, folyton feljebb kapaszkodott, biborá-

Zigány Arpádnál, aki szeptember első napjaiban éhínség miatt panaszkodott, letartóztatásakor néhány száz koronát találtak. Szerinte ez nem lehet másképpen, minthogy Zigány ezt a pénzt valami előkelő politikustól kapta. Ma megtudták, hogy Zigány Arpádnak szeptember 6-án a Révai testvérek könyvkereskedő cég 400 koronát fizetett egy Mark Twain-regény fordításáért.

Méla akkordok.

— A biharmegyei szabadelvűpárt gyűlése. —

Hát bizony a szabadelvűpártnak visszavonhatatlanul vége van. Itt is, ott is elparentálják a multat, a jóidőket s fölhangzik a régi dal, most már bánatosan és szomorúan a régi jólétről, hatalomról és dicsőségről. Peregnék a fákról az őszi levelek, a párt omnipotenciája is így hullik le a közélet terebélyes fájáról csoportonként, emberenként, áganként, levelenként. A biharmegyei szabadelvűpárt is könnyező szemmel nézi elvonulását a szánalmasan szétvert, egykoron hatalmas gárdának, amelynek tűzhelyénél a közelmúltban már olyan közvetlenül sütkérezett s amely ma már mindenét elvesztette, még amije megmaradt, azt is elveszti nap, nap után.

Menekülnek, vesztik a tért, visszahúzódnak. Miért ne hasonlítani ezt a bujdosást, fokozatos hátálást hízogó hasonlattal, a nagy korzikai vert seregéhez az orosz hómezőkön? Nekünk nem árt, nekik nem használ, bóköljunk tehát! Hiszen rájuk is illik a német vers:

Sammt Mann und Ross und Wagen,
Hat sie der Herr geschlagen.

A megyei szabadelvűpárt tegnap délután tartott értekezlete igen gyér látogatottság mellett folyt le. Várták Tisza István grófot, de bizony nem jött el. Hegyesi Márton elnökölt s az ő szereplése volt az egyedüli a konferenciára egész folyamán.

Elnöki beszédének lényege a szabadelvűpárt hattyudala volt. Buzdította a tagokat, ne csüggedjenek. A pártnak ellenzékebe kell men-

ban tündöklött már, csillogása gyöngyözött a harmatcseppeken, ragyogott a természet.

Korán megindult a Kenderesi-háznak apraja, nagyja. Benépesült a rozsdás kuria, a várt lakodalom készülöben volt. Sürgött-forgott a tarka fehérrépa. Szárazon forgolódtak a konyha körül, ropogott is a rozse, alig fért ki a füst a nagy kőkéményen.

Illendően beköszöntött a banda. Szállingóztak a vendégek. Zajos lett a porta és indult a menet a leányos házhoz, mert hát meszsze esik onnan még a községháza. Vége hossza se volt a tarka menetnek, volt is bámulója, amerre haladtak. Végig a nagy utcán, jobbra, csak egyik oldalon beépített házsor legvégső kapuján bebillentek sorba. . . És lett elképedés, se jobbra, se balra nem nyílt az ajtóban az a vén fakilincs. . . Ki is emelte a sarkából a násznagy. . .

. . . Öreg asszony félajultán tördelte a kezét ott a padkán. . . mert azóta tán el is emésztette magát az ő kincse, boldogsága. . . ezért nevelhette eladóra. . .

. . . Nagy lett a zürzavar. Gyanus, beszédes tekintetek találkoztak össze, suttogás ropkódott szájról-szájra. Száz szó is csak tapogatózott, hova is lett hát a szép menyasszony?!

Lettszólás-szapultás, csufondároskodás és pörögtek a harapós nyelvek. Az öreg éji őr is alig jutott szóhoz. . .

nie, ahol nagy föladatak várják. Nem szabad a gyanúsításoktól megijedni. A szabadelvűpárt nem olyan, mint a koalíció. Nem helyezkedik a merev negatív álláspontjára. Ellenkezőleg. Módot kíván nyújtani a kibontakozásra. Nem állja utját a koalíció kormányának. Még eljő az idő, amikor a párt visszahódítja elvesztett terét. A mámor elszáll és nagy tömegek kerülnek majd ismét a liberális párt háta mögé. Céljuk addig is, hogy a 67-es alapot tisztán, sértetlenül megőrizzék. Ezen az alapon készséggel támogatják a koalíciós kormányt is.

Körülbelül ez volt vezértonala az elnöki megnyitónak, amely a méla akkordok mellett amolyan fölhevítést is tartalmaz politikai keringőre.

Az értekezlet ezután a megyei közgyűlés munkaprogramjának két politikai pontjával foglalkozott. Tisza bucsuzójával és Fejérváry eljöttével. A pontok ma már tárgytalanok, a közgyűlésnek indítványozni fogják ügyükben a napirendre térést. A konferenciának más lényeges tárgya nem volt.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Szept. 24. Ügétő versenyek a nagyvárad gyepen.

Évnegyed küszöbén.

— Előfizetési felhívás. —

Az élet egyetemére átvitt keresztény hit s a komoly munkában megnyilatkozó hazaszereget azok a legfőbb irányelvek, amelyeket egy dezzenniummal ezelőtt lapunk homlokterébe állítottunk. Tántorithatatlan, következetes meggyőződéssel valljuk ugyanis, hogy lelkiismeretben kötelező elvek nélkül, bensőleg átértett hivatás nélkül, a legmesszebbmenő áldozatokra kész ügyesület nélkül, magasra tűzött ideális célok nélkül a sajtó léte jogosulatlan, utmutatása tévétel és elhibázott, működése meddő, haszontalan, sőt egyenesen veszélyes.

Ahol a hírlapírás vezető gondolatokat szolgálni nem akar és nem mer, eszmék nyomában nem halad, ott a sajtó rendeltetészerű magaslatairól, üzleti színvonalra süllyed. Az ilyen sajtó madara nem büszke bércezi sas, mely szédítő régiókba törekszik szabad szárnyalással, hanem papagáj, amely azt rikácsolja folyton, amire betanították, a mivel hizeleghet rá. Nem Isten pacsirtája, hanem verébe amely minden ablakon betolakszik, minden féltve őrzött titkot kifecseg kendermagért. az ilyen sajtó nem érzékeny mérleg, amely belső súlyuk szerint taksál egyéniségeket és eseményeket, hanem rőf, amely a fürge, élelmes kalmárszellem fogásaival méri — az árut, a belső értéktelenséget szemfényvesztő külsőségekbe burkolva.

Hát mi nem az üzleti szellemnek ezen a léhasággal, lelkiismeretlenséggel, rosszakarrattal és korlátoltsággal kövezett kényelmes országutján haladunk. Nem valljuk azt a szolizmat, hogy egyedüli programunk a közönség, a közönség érdeke. Legalább nem olyan értelemben, hogy ennek mindent alá kellene rendelnünk. Nem hizelegni kell a közönségnek, hanem meg kell mutatni a helyes utat, amelyet az időközönként fölmerülő kérdésekkel szemben elfoglaljon, ahol szükséges, ott hibáira, eltévelyedéseire is rá kell mutatnunk. A suprema lex végre is nem a lappédányok mennyisége, nem az üzleti szellem, hanem a lap kvalitása, nivoja, tisztasága, hozzáférhetetlensége, tisztessége. Ezért nem szolgálunk mi

személyeket, hanem elveket, ezért nem személyeskedünk. Ott, ahol becsülésre érdemes ellenvéleménnyel találkozunk, a legnagyobb készséggel összemérjük az érvek fegyverét. Kicsinyeskedő fegyverek fölött azonban nyugodt öntudattal nézünk el.

Ilyen princípiumok szemmel tartása mellett igyekeztünk komoly, tartalmas, korszerű, változatos lapot adni. Gárdánkban éppen ezért a készütségek, a tudásnak, a rátermettségnek és az erkölcsi integritásnak kellő fajsúlyát tekintettük domináló momentumnak. Ezzel a táborkarral mindenkor olyan lapot kívántunk kiállítani, amely a hazai katolikus renesszánsz előnyomulásával lépést tartson, azt a maga hatáskörében irányítani alkalmas és méltó legyen.

Hogy hivatásunkat betöltöttük, legközelebb tanuja olvasóközönségünk, amely hűségesen kitartott mellettünk az évek folyamán. Kérjük ezt a pártolást továbbra is. Joggal appellálunk a városok és faluk keresztény intelligenciájára, a papi és világi tanárookra, a katolikus néptanítókra, a honorácziórokra, tisztviselőkre, földbirtokosokra, gazdatisztekre, az érdeemes polgári osztályra, egyszóval mindenkire számítunk, aki a keresztény Magyarországot, a sokféle nyügtől szabad, hitvallásos vagyonos, magyar nemzet állam kiépítését akarja. Ne huzdozzék senki, mert aki nincs velünk, ellenünk van.

Kivánatos azonban, hogy nagyrabecsült előfizetőink közül azok, akik előfizetésükkel esetleg hátralékoknak volnának, talán egy-két-három évről is, lapunkat ne csak megrendeljük továbbra is, hanem jelentékeny összeget kitevő tartozásukat meg is fizessék. A lapkiadás témérdek anyagi teherrel, felelősséggel jár, ami aztán egészségtelenül megnövekszik akkor, ha még a közönség részéről elvállalt kötelezettségek teljesítése is elmarad, nem ritkán többszöri fölcsúztatás után is.

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 "

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 "

A TISZÁNTÚL

szervezősége és kiadóhivatala

* **Személyi hírek.** Bordé Ferencz főjegyző és Köszeghy József főmérnök, kik a nagyvárad—óssi-i vasut engedélyezése tárgyában a kereskedelmi miniszteriumban hétfőn tartott tárgyaláson Nagyvárad város képviselőiben vettek részt, hazaérkeztek. — Gerő Ármint főkapitány szabadságáról hazaérkezett s átvette hivatala vezetését.

* **Tárgyalás a Pecze és Aduna szabályozása ügyében.** Miskolczy Ferencz, Biharvármegye alispánja, tegnap tudatta Nagyvárad város tanácsával, hogy a Pecze és Aduna szabályozása tárgyában október hó 21-ére kitűzött engedélyezési tárgyalást október 28-ra halasztotta, mivel a kulturmérnöki hivatal eloglaltsága miatt előbb nem vehet részt a szóban forgó tárgyaláson. A tárgyalás elhalasztásáról az összes érdekelt hatóságok és felek értesítést nyertek.

* Szegedényi püspök Budapesten.

Örvendetes hírt kaptunk megyés püspökünk, dr. Szegedényi Pál v. b. t. t. egészségi állapota felől. Szegedényi püspök egészsége Ausseban sokat javult, tegnap el is hagyta Ausseet és Budapestre utazott.

* Az építkezési vízdíjak.

A városi tanács nem rég azt a határozatot hozta, hogy a vízvezetési szabályrendelet ama pontjának, — mely az építkezési vízdíjnak előre beszedését rendeli, érvényt kell szerezni. Erre vonatkozólag tegnap *Köszeghy József* főmérnök jelentést adott be a tanácshoz. Szerinte igaz, hogy a vízvezetési szabályrendelet egyik § a előírja, hogy az építkezési vízdíj előre beszedendő, azonban mióta a vízvezeték tennál, tehát 10 év óta ez a rendelkezés végre nem hajtatott soha, mert nem felel meg a czélnek és sok esetben nem is vihethő keresztül. Azonkívül tetemesen növelné az eljárás a mérnöki hivatal, a számvevőség, a pénztár s a tanács munkáját. Ugyanis ritkán készül egy újépület az előzetesen be-
nyújtott építkezési terv szerint. Vagy jön később hozzá valami, vagy elmarad belőle. Eszerint aztán, ha a terv szerint lett számítva és előre be is szedve a vízdíj, ugy ujából kell számítani azt s a többletet vagy pótlólag beszédni, vagy visszafizetni kell. Mivel a vízvezetési szabályrendeletet ugy is revízió előtt áll, kéri a főmérnök, hogy maradjon már addig meg az eddigi követett eljárás, hiszen nem gördül akadály az építkezési vízdíjnak a mérnöki hivatal által az építkezésekről negyed, illetve fél-évenként betervezett kimutatás alapján történt utólagos beszéde elé sem.

* Biharvármegye mai közgyűlése.

Megnépesedik a nagyterem a bizottsági tagoktól. Ma fogja tartani Biharvármegye szeptember havi közgyűlését és a tárgysorozat szerint 407 tárgyat fog elintézni, dr. *Bedthy László* főispán helyett dr. *Miskolczy Ferencz* alispán fog elnökölni. A közgyűlési tárgysorozat szerint a gyűlés lefolyása nagyon egyhangunak látszik, azonban előreláthatólag, a függetlenségi párt vasárnapi üléséből ítélve mégsem lesz oly csendes a mai nap. Köztudomásu dolog, hogy a múlt hóban több bizottsági tag kérelmet nyújtott be az alispánhoz, hogy rendkívüli közgyűlést hívjon össze, amely a bukott kormány intézkedései ellen erélyesen állást foglaljon. Az alispán e kérelmeknek nem tett eleget, mit is a függetlenségi párt rájuk nézve sérelmesnek talált és elhatározta, miszerint ez ügyben a közgyűlésen felszólalás történjék, szóval meginterpelláljuk az elnököt, mely interpelláció szokatlan lévén nagy Biharországban kissé hangulatossá fogja tenni a közgyűlést. Hir szerint az interpellációt dr. *Molnár Akos* székelyhidi képviselő fogja megtenni. A közgyűlés az alispáni, az igazolási választmány, a bíráló választmány és a számonkérőszék jelentései után a számadásokat és költségvetéseket tárgyalja, itt kerül sorra a fél %-os gyermekvédelmi pótdó megzavazása az 1906. évre, ugy szintén a jegyzői nyugdíjalap 1 százalékos pótdó megzavazása is. Majd a volt miniszterek bucsuleiratai és az ujonnan kinevezett miniszterek kinevezéseik alkalmából kiadott leirataik. Ezek után tárgyalás alá kerülnek a különböző törvényhatósági átiratok, így a vármegyék átiratai a mai politikai viszonyokkal szemben való mihez tartás végett. Az átiratok között van *Klotild* hercegnőnek a vármegye részvétét kifejező felterjesztésére vonatkozó köszönő levele is. A különböző jelentések képezik a napirend legtöbb tárgyát, melyeket nagyjából tudomásul fog venni a közgyűlés, csupán a Bihar-Udvari községi takarékpénztár létesítése fogja képezni vita tárgyát, melynek felállítását ellen többen fel fog-

nak szólalni. A tárgyalás alá kerülő kérelmek között van a hivatalnoki kar drágasági pótlék iránti kérelme, amely a számonkérő szék előterjesztésére remélhetőleg a kérelmezők részére kedvezően fog elintéztetni. Utolsó tárgya lesz a közgyűlésnek a községi számadások és előirányzatok. Itt említjük meg, hogy a szabadelvűpárt tagjai tegnap tartották meg a Széchenyi-szálloda nagytermében a közgyűlést megelőzni szokott pártértekezletet, amelyen a mai gyűlés tárgyával szemben való mihez tartást vitatták.

* **Vörös miniszter nem fogad.** A félhivatalos «Bud. Tud.» jelenti: Mint értesülünk, Vörös László kereskedelemügyi miniszter több általános kihallgatást már nem tart.

* **Jutalom a tanítóknak.** Már régebben leiratot intézett a vallás és közoktatásügyi miniszter Biharvármegye közönségéhez, miszerint a magyar nyelv tanításában kiváló munkásságot kifejtő tanítóknak és a magyar nyelv szorgalmas tanulóinak jutalmat adjon. E leiratra Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap átiratot intézett az alispánjához, hogy a rendelkezésére álló közszükségleti alapból évenként a kir. tanfelügyelő meghallgatása mellett legalább 3—4 tanítónak és 8—10 tanulóknak megjutalmazására, akik magukat a magyar nyelv sikeres tanításában illetve elsajátításában kitüntették — megfelelő jutalmat kiutalványozzon.

* **Nyugalomba vonult őrnagy.** *Muráti* Frigyes nagyváradi 4. honvédegyalozredbeli őrnagy nyugalomba vonult. Az erre vonatkozó legfelsőbb rendelkezést a Budapesti Közlöny legújabb száma hozza.

* **Vizhiány az elmeógyógyintézetben.** Fráter Imre dr., a biharmegyei kórház igazgatója jelentést tett az alispánhoz, az elmeógyógyintézetben már huzamosabb idő óta vizhiány van. E jelentésben előadja a főorvos, hogy a vízhasználatért tetemes összeget fizet a kórház a városnak és mégis vizhiányban van az intézet. Az emelkedettebb helyen lévő épületek emeleti helyiségeiben a gyöngye nyomásu vízvezeték nem képes vizet szolgáltatni, miért is kénytelen a személyzet a telepen lévő forrás és kút vízzel pótolni a hiányt, ami eltekintve a szállítás nehézségeitől, közegészségi szempontból is tőrhetlen. Kéri tehát a főorvos az alispánt, hogy a vizhiány gyors megszüntetésére a lépéseket tegye meg.

* **Ingadozó kormány.** Városi lelkészeink egyike szembe találkozott egy fölötté ingatag lábón haladó szociálistával. Az elvtárs tisztességgel, de bizonytalanul köszönt s elvi diskurzust kezdett.

- Na főtisztelendő ur, megbuktak.
- Hogy-hogy?
- Hát most mi vagyunk a kormányon.
- Maguk?
- Na igen. Mi. Én és az elvtársak.
- Szép. Hanem ingatag kormány ám az, a melyeknek maga az alapja.

* **Eltűnt besurranó tolvaj.** Nagy Juliánna a Gyár-utcai 1. sz. házában levő lakásáról tegnap 33 kor. készpénze, egy duplafedelű ezüst női órája, két arany gyűrűje eltűnt. A lopással *Batyánszky Pált* gyanúsítja akit a házbetörők látták mikor a lakásba besurrant. A gyanut megerősíti az is, hogy *Batyánszky Pált* tegnap óta eltűnt a városból. A besurranó a rendőrség kutatja.

* **Esküvő.** *Kürthy Margit* színésznő, Kürti Vilmos nagyváradi 4. honvédegyalozredbeli számvivő őrmester leányát szeptember hó 24-én vasárnap délután 4 órakor veszi nőül Szarvason *Schik Rezső* színész.

* **Ismét idegen ipartelep Biharmegyében.** Belényes és Vaskóh vidékén ez év elején cserép és terrakola edény gyártására jó minőségű agyagot fedeztek fel. A feltételezett agyag nagy mennyiségben fordul elő azon a vidéken és ennek feldolgozására egy schweiczi agyag iparvállalat gyárat akar alapítani. Belényes vidékén. A telep tervét az előmunkálati

engedély kieszközlése végett a schweiczi részvénytársaság most nyújtotta be az alispánhoz.

* **A főgimnáziumi önképzőkör megalakulása.** A nagyváradi premontrei kano-nokrend főgimnáziumában fennálló ifjúsági Eötvös önképzőkör az idei tanévre is megalakult. Az alakuló gyűlést *Beke Boldizsár* tanár-elnök vezette. Először a tizes bizottságot választották meg. A választást *Turányi András* VIII. oszt. tanuló vezette. Az eredmény a következő: a tizes bizottság tagjaiul megválasztottak: *Turányi András*, *Kiss Ernő*, *Obergszell Imre*, *Heizler László*, *Scherer Gyula*, *Zahoray József* VIII. oszt. tanuló, *Rózsavölgyi József*, *Breuer Oszkár*, *Mártonffy Ernő*, *Radó Antal* VII. oszt. tanuló. Ezután *Kiss Ernő* indítványára *Turányi András* egyhangulag elnökké választották. Titkár lett *Kiss Ernő* 30 szótöbbséggel *Reményi Géza* 18 szavazata ellenében. Főjegyzővé választott *Zahoray József*, egyhangulag, főpénztárossá *Fontos László*, szótöbbséggel, főkönyvtáros lett *Heizler László* papnövendék. Aljegyzők pedig *Nagy Dezső*, *Jász Gyula*, *Bolkis György*, *Kőváry Demeter*. Alkönyvtáros lett *Stolcz Dániel*, *Branyiczky Dezső*. A gyűlés *Turányi* elnök lelkes szavai-
val ért véget.

* **Damjanichné levele** A makói Kossuthszobor ünnepélyt rendező bizottság a 24-iki leleplezési ünnepélyre meghívta *Damjanich* János Budapesten lakó özvegyét is. Az özvegy tegnap a következő hazafias-hangu levelet írta a rendező bizottság elnökének, a melyben aggrakorra hivatkozva, az ünnepélyről való távolmaradását bejelenti:

Tisztelt Elnök ur! Lelkes Hazafiak! Meleg érzéssel vettem a hozzám intézett meghívó levelét. Meghatottsággal köszönöm a megtisztelő meghívást. — Legbánatosabb hat évet töltöttem Makón, Istenben boldogult *Návay Mihály* rokonomnál, ki is a szerencsétlent támogatva, pártfogásába fogadott. Örömmel értesülök, hogy Makó város is a nagy hazafinak, *Kossuth Lajosnak* emlékét megőrökíti. Sajnálom, hogy a leleplezési ünnepélyen részt nem vehetek, 85 éves korom nem engedi meg az ilyen vállalkozást. Jól esik mindenkor, ha a nemzet ébredését nyilvánítja. Lélekben én is ott leszek ünnepélyükön és hálát adok az Istennek, hogy megengedte a jelennek, hogy derüljön imádot hazám fiainak érzésében, lelkesedésében. Meleg érzéssel kezet nyújtva tisztelt honfitársaimnak, fogadja elnök ur honleányi szívélyes üdvözetemet. Budapest, 1906. szeptember 16-án. Özv. *Damjanich* Jánosné.

* **Sikkasztó sütemény-kihordó.** *Gruicza Pál* sütemény-kihordó gazdájától *Schmak* István péktől 34 korona elsikkasztása után megszökött. Káros feljelentésére az eljárás folyamatba tétetett.

* **Becsapott mészáros.** Nagy Lajos a Kecskeméti-téle vendéglő volt hetese, tegnapelőtt beállított *Kelemen Péter* mészároshoz és tőle gazdája nevében 7 kiló borjухust kért. A mészáros gyanútlanul átadta a kért hus mennyiséget és csak tegnap tudta meg, hogy Nagy Lajos már napok óta nem szolgált a vendéglőben, ellenben a kicsalt hus egy laczikonyhásnak eladta. Feljelentése folytán ugy Nagy Lajos, mint orgazdája ellen az eljárást a rendőrség folyamatba tette.

* **Halálozás.** *Szabó Imre* nagyváradi polgár neje született *Lengyel Juliánna* hosszas szenvedés után életének 49-ik, boldog házassága 30-ik évében tegnap délelőtt elhunyt. Halálát kiterjedt család gyászolja. Temetése holnap csütörtökön délelőtt lesz a kolozsvári-utcai 84. számú háztól.

* **Meglopott hadnagy.** *Magyary Zoltán*, a cs. és kir. 37. gyalozezred hadnagya panaszt emelt, hogy több tehénneműje lakásáról eltűnt. A tolvajlással *Gázse Mária* nevű cselédjét gyanúsítja, aki ellen az eljárás folyamatba tétetett.

* **Megugrasztott betörők.** Mezei János körös-utcai kereskedő panaszt emelt a rendőrségnél, hogy folyó hó 17-én délután 2 óra tájban a lakása udvarán levő raktárhelyiséget ismeretlen tettesek felleszteni próbálták, azonban működésükben az ott lakó Kiselovszky Miklósné megzavarta, mire a tettesek elmenekültek. Mezei János e betörési kísérlettel volt hetessét, Bogics Józsefet és ennek barátját, Váradi Andrászt gyanúsítja, akik az eset története után helyöket elhagyva megszöktek Nagyváradról. A nyomozati eljárás folyamatba tétetett ellenök.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése szeptember 20-ára szerdára: változékony, enyhébb, nyugaton elvélve csapadék.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor. **Dóra-szappan** 70 fillér, készíti „**Kigyógyógyosztár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dreher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Valóban dicséretet é demel az a tapintatos eljárás, melylyel **Haász Manó** Zöldfa, utca elején levő czég igen nagy vevőkörét kik sokszor óriási hullámokban lepik el üzletét; mindenkit meglepő, a legnagyobb technikai akadályokat leküzdve, gyorsan és pontosan elégit ki. S különben is mint olcsó, szolid híréről ismeretes kereskedőt, ajánljuk a vásárló közönség figyelmébe.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. **Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.**

SZINHÁZ.

Bérletek megújítása. Erdélyi Miklós elfoglalta titkári helyét s működését meg is kezdte. A régi bérlők nagyobb része már meg is újította a bérletét s még csak kevesen vannak kik késlekednek. Ez uton hívja fel a színházi igazgatóság a régi bérlőket, hogy a mai nappal a bérletek megkötése, illetve megújítása lejár és azok, kik bérleteiket megújítani óhajtják, úgy azt ma 11 óráig sziveskedjenek teljesíteni, ellenkező esetben új bérlőknek fogja a még ki nem bérelt helyeket átadni.

Igazságszolgáltatás.

Az élesdi vérfürdő.

— *Felebbviteli főtárgyalás az ítélőtáblán.* —

Rohan az élet. Az élesdi vasárnapnak immár másfél esztendeje s a közvetlenül érdekelteken kívül alig emlegeti manap valaki. Temérdek új szenzáció következett azóta egymásra közelben-távolban s amint a vasutasok sztrájkjáról is ritkán történik említés, úgy az élesdi véres áprilistról, amely összeesett vele, még kevésbé. Az áldozatok künn nyugszanak a csöndes temetőben, szemük lezárta a halál. Ma-holnap másodszer érik meg a mindenszentek napjának koszorúját korai sirjukban, amelyet gonoszlelkű, haszontalan népcsalók ástak meg számukra.

A földi igazságszolgáltatás keze már ránehezedik a főbujtatóra, akiről igazán nem tudjuk, hogyan sikerült oly botrányosan félrevezetnie s oly végzetesen elvaditania a népet. Meglepő tanulság ez megint s ilyenekkel bőven szolgál a szociálizmus ott, ahol a *nép együgyű, elhanyagolt, magára hagyott.* Rájár a rud azokra is, akik a főkolompos nyomában, elvitva izgatták, lázították társaikat és halálba kergették őket. Erőlködnek, próbálgatják, hogyan sikerülne szabadulniok a büntetés elől, vagy legalább enyhítetteti a kiszabott szabadságvesztést. Ebben az ügyben tárgyal most a királyi ítélőtábla.

Az előzmények ismeretesekek. A szociáldemokraták a budapesti pártközpont utmutatása mellett megzavarták a függetlenségi párt élesdi szervezőgyűlését.

Erőszakoskodások közvetlen oka az volt, hogy az ő népgyűléseket a hatóság nem engedélyezte. A távolabbiékvő és tulajdonképpen ok a *fővárosi és nagyvárad szociálistavezetők hecczelése, akik legelővel és szántófölddel kecsgették az elbolondított elvtársakat.* Ilyen eszközök vették rá a népet a gyűlés lehetetlenné tételére, mire *Bérczy Imre* főszolgabíró föloszlatta. A nép azonban nem tágitott. Fölrohantak az emelvényre. Ahol *Silberstein* Dezső a zendülés érte mi szerzője zsebkendőjét lobogtatta, amitől a dühödt emberek még jobban neki vadultak. A szónokokat a legdurvább szidalmakkal illették, miután pedig valóságos boterdő volt a gyűlés és minden revolvért az egész környéken összeszedtek az élesdvidékiek, föltegyverkezésükben bizakodva nem hajoltak a szóra, sőt még a huszárhoamra sem tágitottak.

Feszült szembeállás következett pár pillanattal, mignem valaki karóval *Nedeczky* kapitány karjára ütött, akkor általános lett a fejtelenség. *Arkis* Tógyer szociálista rálőtt *Resch* Mihály csendőrmesterre, aki pár perc múlva meghalt ugyan, de még volt annyi ereje, hogy támadóját agyonlője. A csendőrség gyors sor-tüzet adott s összesen 56 lövést tett, mely természetesen rettenetes pusztítással járt a tömegre.

Akik életben maradtak, azok közül ötvenötöt helyezett vád alá a nagyvárad törvényszék, élükön a már külső megjelenésében is kellemetlen és ellenszenves *Silberstein* Dezsővel, valamint száználmas eszközével *Pap Flórával*. A főtárgyalás a törvényszék előtt kilencz napon keresztül folyt s eredménye az lett, hogy 21 vádlottat elítélt a bíróság, hatóság elleni erőszak büntette miatt.

Silberstein Dezsőt 4 évi, *Pap Flórá*t 3 évi, *Mihálka* Józsefet 2 évi Gyuró Demetert 2 évi és 6 havi fegyházra ítélték, mint felbujtókat. A többiekre börtönbüntetést szabott ki az elsőbírói ítélet, amelyet december 22-én hirdettek ki. Az ítélet ellen a védők is felebeztek, de föllebezett a vádhatóság képviselője is. Előbbiek enyhítésért, az utóbbi a minősítés tekintetében, valamint a súlyosbításért és a földmentettek közül *Gyurkucz* Filip terhére föllebezett.

A felebbezést tegnap kezdette tárgyalni a nagyvárad királyi ítélőtábla. A főtárgyaláson *Molnár Géza* elnökölt, szavazóbírák voltak *Bige* Gyula, *Tóth Imre*, *Sereghy* Mihály és *Pajor* Kálmán. A vádhatóságot *Kurovszky* Ferencz főügyész helyettes képviselte, míg a védelmet *Silberstein* részéről *Kadosa* Marczell dr fővárosi ügyvéd, a többi vádlott nevében *Váradi* Ödön dr, *Adorján* Emil dr, *Farkasházy* Zsigmond országgyűlési képviselő, *Kerekes* Elek, *Zigre* Miklós dr, *Fenyő* Sándor dr és *Papp* János képviselték. A temérdek vádlott alig tudott elhelyezkedni.

A bíróság a tegnapi tárgyalása az első bíróság ítéletével foglalkozott, annak előzményeit s a periratokat ismertette. *Molnár* elnök az ítéletet, *Tóth Imre* a jegyzőkönyvet fejtegette részletesen. Ez alkotta lényegét az egész tegnapi főtárgyalásnak, amely meglehetősen hosszúra nyultak s kidomborította a tényállást. A föl-

olvasott iratokra *Kadosa* és *Váradi* ügyvédek tettek észrevételeket.

Kadosa Marczel bonczjegyzőkönyv egy nagy hiányára mutatott rá. Nincs benne megjelölve *Resch* csendőrmester holttestén a löcsatorna iránya. A löcsatorna, mint annak idején hitelesen megállapították, alulról haladt fölfelé. Ez azt bizonyítja, hogy a lövés hátulról jött. Az a lövés tehát, amely a tömegeből elülről érte az őrmestert, nem volt közvetlenül halálos. A halál csak pár perc múlva következett be, védő felfogása szerint tehát nem ez a lövés okozta, hanem egy másik, hátulról jött lövés.

Kurovszky Ferencz főügyész helyettes tömören, világosan preczizozta a vád álláspontját. A királyi ügyész föllebbezésének a súlyosbítására, valamint *Cyurkucz* elítélésére vonatkozó részét visszavonta. Főntartotta azonban a föllebbezést a bűncselekmény minősítését illetőleg. Az elsőbírói ítélet ugyanis a hatóság elleni erőszakot a büntetőtörvény 163-ik szakasza első bekezdésének mellőzésével minősítette a 168-ik szakasz alapján. *A főszolgabíró nem vette hatóságnak, hanem hatósági közegeknek, továbbá nem minősítette fegyveres csoportnak a bűncselekmény elkövetőit.*

A vádhatóság föllebbezésének előadása után elnök a főtárgyalás folytatását ma délelőtt 3 órára halasztotta.

A bélfenyéri bérnyilkosság.

— *Esküdtszéki főtárgyalás.* —

Özvegy *Fodor* Lászlóné, született *Fodor* Julia 38 éves, bélfenyéri földmivesnő tizenkilencz évig élt együtt az urával, *Fodor* Lászlóval, aki igen kegyetlenül bánt vele hosszú házasságuk alatt állandóan. Ütötte-verte, mint a kutyát, noha az asszony nem adott rá okot. Hozott a házhoz pénzt, amit a gazdaságba fektettek. Hűséges hitves volt, aki az urát soha meg nem csalta. Tíz gyermekkel áldotta meg a gondviselés, kik közül hét mai napig él. A legidősebb 21 esztendő, a legkissebb öt, három fiu, négy leány.

A férj egyszerűen nem szenvedhette feleségét. Sokszor különváltak, 2—3 napra, mert az ember haragjában sokszor kiverte az asszonyt kőbor eb módjára az utcára. A gyermekek azonban visszahozták az anyát s megint urához kötötte magát. Két évvel ezelőtt végre nem volt maradása a háznál *Fodornénak*. Testvérénél húzódott meg, urától 20 korona tartást kapott, a háznak feléje sem volt szabad néznie.

Az ura korcsmázott, menyecskézett tovább, idegen asszonyt vett a házához, két nagy fiát pedig elüldözte. *Fodorné* nagyon elkeseredett. Mikor azt hallotta, hogy ura pénzzé kívánja tenni egész gazdaságát, amelyben az ő hozománya, keresménye is benne van és el akar menni a legujabb szeretőjével, akivel vad házasságban él, akkor megszállotta a kétségbeesés és a bosszuállás ördöge s a bűn lejtőjére tévedt.

Plugár László a szomszédos *Kocsuban* földmives felesük volt *Fodornénak*. Többször panaszkodott neki az asszony ura brutális bánásmódja miatt. *Plugár* egyszer csak azt mondotta neki, *adjon háromszáz forintot, majd ellátja a baját.* Itt kezdődnek a háló szálai. Az asszony megígérte s azt mondta, tegyen *Plugár*, amit akar. Mikor később *Fodornét* ura végleg elüzte a háztól, gyakran átjárt a közeli faluba azzal az ürügygel, hogy *Plugár* felesége, aki bába és javasszony, a fájóslábát gyógykezelni. Voltaképpen ekkor beszélték meg a további részleteket. *Plugár* ekkor már ezer forintot kért.

Plugár ezalatt előkészületeket tett s társakat keresett a véres tett végrehajtására. Fegyverárjegyzéket szerzett, majd bejött Nagyváradra s itt fegyvert is vett Sonnenfeld József kereskedésében. 1904-ben, márczius 30-án este aztán belétek Fodor László ablakán. A lövés jelentéktelenebb sérülést ejtett rajta és a vele közös háztartásban élő Sütő Lászlónén. Julius 10-én, amikor Nagyváradról jött haza Fodor, ismét rálöttek a husszuaszoói határban. A lövés nem tett benne kárt. A két gyilkossági kísérlet tetteseit azonban akkor nem sikerült kideríteni.

Az elmúlt év szeptember 12-én aztán ütött a rossz életű Fodor László utolsó órája. Elment a tenkei vásárba s ez volt a veszte. Mikor hazafelé jött Fodor Sándor és ennek felesége társaságában, délelőtt 11 és 12 óra között a Tenke és Bélfenyér között haladó uton három puskalövés érte és megölte.

Felesége is a vásárban volt, a mások társaságában éppen férje haldoklásakor haladt arra az országuton s a csendőrök intézkedésére ő takarta le ura arcát szoknyájával, miután az ut melletti árokból egy tisztásra vitték.

A vizsgálat kiderítette az eset közelebbi részleteit s a tegnap megkezdődött esküdtzéki főtárgyaláson özvegy Fodor Lászlóné, Plugár László és Szabó Tógyer kerültek a vádlottak padjára. Hosszu Tógyer, aki szintén bűnös volt a bérgyilkosságban a vizsgálati fogság alatt a fogházi kórházban meghalt.

A bíróság tanácsában Csulyok Béla dr elnökölt, szavazóbírák voltak Korn Lajos dr és Szentleleky László dr. A vádat Baróthy Pál alügyészt képviselte, védők voltak Rádl Ödön és Zigere Miklós dr. A jegyzőkönyvet Nagy János jegyző vezette. Az esküdtbírók tagjai: Polyák Károly, Gyöngyösi Lajos, Pálfi Bálint, Mendelényi Béla, Cziegelt József, Buzási József, Vértesi Andor, Jenei Menyhért, Gunya János, Fischeof Frigyes, Bogdány Benjamin, Biró Mihály, pótesküdtök: Bodor Benjámín, Bujanovits Béla.

A beidézett tanuk száma 50 körül van. A főtárgyalás kezdetén megtelik a terem asszonyokkal, paraszttal lányokkal, csendőrökkel, még egy közbaka is ott van a tanuk között. Igen sok közöttük az oláh.

Először özvegy Fodor Lászlónét hallgatják. Erősen megviselt, sovány asszony, sokkal korosabbnak látszik, mint amilyen. Elég intelligenciával rendelkezik. Sirva panaszkodik, de váltig tagadja, hogy ő bérelte volna föl Plugárt. A vizsgálóbíró előtt erre nézve beismerő vallomást tett. Vallatása hosszú időt vesz igénybe. Tagadása mellett mindvégig megmaradt.

Plugár László zömök, sovány, alattomos nézésű paraszt. 41 esztendő, görögkeleti, kihágásért volt büntetve két napi elzárással. Vallomása során, melyet nagybárára tolmács segítségével tesz meg, tagadása közben is kiderül, hogy fegyvere előbb sohasem volt. Az utóbbi időben egyszer csak vett. Ezt megfoghatatlanul el is vesztette.

Ekkor meg mástól kért kölcsön. A főtárgyaláson ezt azzal okadatolta, hogy sok házinyula volt s azokat féltette a kutyáktól, meg aztán »vadkecskét« (őzbakot) akart löni az erdőben. A gyilkosság színhelyén fojtásokat találtak, amelyeknek papírja Plugár fegyverárjegyzékéből készült. A tenkei vásárban ott volt, fölhajította a lovát, mintha el akarta volna adni, de alig árulta, nemsokára másra bízta. Maga eltűnt. Ő ugyan azt állítja, hogy a korcsmába ment, tanuk látták azonban, amint a vásárban Hosszu Tógyerrel és Szabó Tógyerrel külön-külön, majd együtt beszélgetett. Plugár persze mindezeket, mikor egy-egy őszinte részletbe beletévedt, nyomban körömszakadtig tagadta s már előre hivatkozott egyik-másik későbbi tanura, aki róla majd rosszat fog

mondani, mert haragosa. Szabó Tógyer 40 éves görögkeleti napszámos Mindent tagad. Semmiről sem akar tudni.

A három vádlott kihallgatása után a tárgyalás folytatását délután 3 órára halasztották.

Délután a tárgyalás megnyitása után szembesítették Plugárt Fodornéval. Fodorné szemébe mondotta, hogy pénzt kért tőle s ígérte, hogy urát elteszi láb alól. Persze Fodorné is csak eddig ismeri be a gyilkosság előzményeit. Tovább nem.

Plugár tagadja. Azt mondja, hogy inkább Fodor László panaszkodott neki, azt mondotta, hogy kénytelen lesz a feleségét ártalmatlanná tenni, miután nem tud megszabadulni tőle. Plugár azt felelte, hogy úgy tegyen, ahogy jobban segít magán. Ez tülébe ment Fodornénak, azért haragszik rá azóta. Ha ő ilyen könnyű uton akart volna pénzhez jutni, könnyen megethette volna akkor, amikor Fodor elvesztette tömött tárczáját a gyulai vásáron.

Schuller Árpád bírósági fegyverszakértő után Grósz Menyhért dr, Gerő Sándor dr és Fisch Áron dr orvosszakértői véleményét hallgatta meg a bíróság.

Ezután a tanukra került a sor. Elsőnek Biró R. Jakab 60 éves bélfenyéri földműves vallott, megerősítette, amit a vádlott özvegy asszony mondott uráról.

Jó embere, távoli rokona volt a megölt Fodor Lászlónak, akit kis korától fogva ismer. Fodorék rossz házasságot éltek. A férj nagyon rossz természetű ember volt. Korcsmázó, részeges, kikapós, szeretőtartó. Örökösen hadilábon volt nemcsak házanépével, hanem az egész községgel is. Mindig mást akart, mint a többi mindig különvéleménye volt, mindenütt kötekedett, kereste, ahol másokba beleakadhat, örült, ha másokat összeveszthetett.

Haragosa volt az egész falu, sőt az egész környék. Tanu tud a két sikertelen merényletről, de nem is csodálja. A tetteseket nem tudja. Nem csak rossz férj volt Fodor, hanem rossz apa is. Gyermekeit gyűlölte, üldözte. Tanunak egy alkalommal azt mondta, hogy ha s törvénytől nem félné, valamennyi gyermekét nyársra huzná. Feleségét többször elkergette, mikor pedig két év előtt végleg különvált tőle, akkor egyszer s mindenkorra eltiltotta a gyermekeket anyjuktól, úgy, hogy csak lopva, a kerítésen keresztül beszélhettek vele, hogy az apjuk meg ne lássa. A legnagyobb fiú szolgáltni ment, a másik nagy fiát is elűzte a háztól a szeretői miatt. Fodor elakarta adni birtokát, tanunak mondotta is, hogy Karczagról vevője akadt.

Kovács László és Kovács Lászlóné hasonló értelemben vallanak azzal, hogy Fodor szeretőjével, Sütő Lászlónéval birtoka eladása után Bánátba, vagy Aradmegyébe akart menni. Ezt nyíltan beszélte. Csak Antal nazarénus vallomására nem akart esküt tenni.

A vád és védelem nem kívánták megeskütését. Fodor Antalné is a többiekhez hasonló vallomást tett.

Kihallgatták Sütő Lászlóné. Dokupil Lujza 36 éves feketegyörösi özvegyasszonyt, a meggyilkolt legutóbb volt szeretőjét is. Tagbaszakadt, erős asszony, aki lényegtelen vallomást tett. J. Fodor Sándor, aki Fodor Lászlóval ment, amikor lelőtték s aki maga is megsebesült, — valamint igen bőbeszédű, kedélyes életépárja I. Fodor Sándorné kihallgatása után a tárgyalást esti 6 órakor ma délelőtt 9 órára tüzte ki az elnök.

TÁVIRATOK.

A válság.

Budapest, szept. 19. (Saját tud. táv.) A miniszterelnök Becsből Budapestre érkezett. Egy képes esti lap szerint teljesen alaptalanok azok a hírek, amelyek a homoregiusok kiküldéséről és a kihallgatásokról szólnak. Más forrás szerint homoregiusok igenis lesznek. Még pedig első sorban Lukács László, azután We-

kerle. Ha ezeket kudarcz éri, akkor Zichy János. A N. F. Pr. szerint az udvarnak esze ágában sincs a nemzethez közeledni.

Ellenkezőleg éppen azt várja, hogy a koalíció tegye meg a kezdeményező lépéseket. Ezzel szemben a M—g sokkal kedvezőbb színben látja a helyzetet.

Ugyanezen forrás szerint a legutóbb meghiusult kompromisszum terve a következőkből állott: A király a magyar vezényszót a magyar huszárezredekben azonnal adja meg, a többi ezredben tegyen fokozatos elvi kijelentést. Zichy János gróf álláspontja a nevezett lap szerint még mindig annyira izolált, hogy deignálása annyit jelentene, hogy Bécsben még mindig nem akarják a válságot parlamentárisan megoldani. A N. W. J. azt a szemmeláthatólag tendenciózus hírt bocsátja világgá, hogy Tisza lemondásakor Zichy Jánost ajánlotta a királynak kinevezésre.

A Zigány-Zeysig botrány.

Budapest, szept. 19. (Saját tud. táv.) Halmai főjelentést tett *Bérczy* és *Rudnay* ellen. Az ügyvédi kamara rendkívüli választmányi ülést tartott, meghótráncozását fejezte ki Rudnayval szemben, a közszabadság durva megsértéséért. Rudnay tiltakozik, hogy fölötte bármily testület tehát az ügyvédi kamara is ítéletet mondjon. *Nem tudott a letartóztatásról.* Fekete József 60 ezer koronáját a leszámítoló és pénzváltó banknál egyik régi hitelezője letiltotta.

Kossuth-ünnepek.

Budapest, szept. 19. (Saját tud. táv.) Justh körlevelet intézett a képviselőházhoz a makói Kossuth-szobor ünnepe ügyében. Békéscsabán fényesen sikerült a szoborleleplezés. Az öreg bakák is megkoszorúzták a szobrot. Kossuth nagy beszédet mondott.

Witte hazatérése.

Páris, szept. 19. A »Kaiser Wilhelm II.« gőzös fedélzetén Wittével ködös és viharos idő miatt csak tegnap késő este érkezett Cherbourgba. Witte, aki nagyon fáradtnak érzi magát, ma délelőtt Cherbourgban marad, rendezni papírjait és csak ma délután két órakor utazik Cherbourgba. Witte, a »Matin« tudósítóját fogadta, akinek szándékairól következőket mondta:

— Három-négy napig maradok Párisban, de csak személyes dolgaimban fogok eljárni. Loubettal alighanem ismét beszélni fogok. Nem pénzügyi tárgyalások miatt fogok Párisban időzni, mert nem vagyok pénzügyminiszter. A czártól engedelmet kértem rá, hogy leányom és vőm látogatására néhány napra Brüsszelbe mehessenek. Párisban fogom a választ bevárni. Mihelyest Pétervárra érkezem, a czár elé terjesztem jelentésemet és aztán Szarátov kormányzósgba utazom, hogy ott vőm birtokát megsemléjem.

Az olaszországi földrengés.

Cosenza, Igen heves földrengés következett ma reggel Scigliánóban Roséban, Aigelóban, Roglianóban, Disignanóban és Fiume Freddóban számos ház bedőlt. Emberéletben nem esett kár. San Pietrobán, ahol Ferraris miniszterelnök tartózkodásának idején volt a

földlökés érezhető, a lakosság elmenekült a községből. Martiranóban hata'mas földrengést éreztek. Nagy sziklatömbök váltak el a hegy- ségektől és a völgybe zuhantak. Sok ház bedőlt. Fambroneben (Monteleone kerület) egy föld- mivelő ember kilencz nap után élve huztak elő a romok alól. A Stromboli még mindig háborog.

Róma, szeptember 19. Az olasz bank még újabb 26.000 lírát adományozott a föld- rengés által károsultaknak.

A svéd-norvég konfliktus.

Karlstad, szeptember 19. A svéd lapok- nak Norvégia mozgósításáról terjesztett hírei arra indították Michelsen norvég minisztert, hogy a Szvencska távirati ügynökség útján a következő kijelentést tegye közzé: A norvég miniszter egy kérdésre kijelentette, hogy Nor- végia mozgósításáról szóló hírek nagy mérték- ben túlzottak és valószínűleg csak szenzáció- hajhászásra vezethetők vissza és kijelentette, hogy amíg a karlstadi tárgyalások tartanak, nem szállítanak újabb csapatot a határra. Este 7 óráig nem állapították meg a legközelebbi közös ülés idejét. A közös ülés majd csak akkor ül össze, amikor a különütanácskozások véget érnek.

Krisztiania, szeptember 19. A miniszte- relnök a »Verdengang« karlstadi levelezője előtt kijelentette, hogy az ő véleménye szerint a további csapatáthelyezéseket a béketárgyalások folyama alatt beszüntetik.



REGÉNYCSARNOK.



Szomszéd kishojtárja.

11.

— Elbeszélés. —

Irtá: Akhandesz Istrán.

Beszélt révedező szemekkel, mintha nem is annak beszélne, kinek fejét reszkető kezei simogatják.

— Fárad vagyok. — Olyan jó volna pihenni, — teher az élet.

— Nem köt hozzá semmi, csak egy hátha boldog lesz veled. — Nem ellenkezek tovább nincs erőm, én miattam ne legyen szerencsétlen. — Ha mégis az lesz? — Én nem leszek oka, — többet nem tehetek.

— No Klárikám! — szólt magához térve; szeretted még az András?

— Ahogy édes apám parancsolja, szólt a lány lemondólag.

— Jaj lányom, most nem az én akaratom, hanem a tied áll nem bánom már oda adlak Andrásnak csak becsülje meg magát.

— Hivjátok ide, hogy beszéljek veled aztán az esküvőt rövidesen megtartjuk, — ne éjjen téged lányom én miattam szegény, — aztán éljetekek boldogul...

Van mit beszélni újra a kis faluban, Tóth Klári a híres gazdag lány férjhez megy, Baltás Andrásnak a szegény juhász bojtárhoz, ez még hagyján, de az esküvés módja ad legtöbb alkalmat a szó-beszédre.

»Istentelenség!« — Mondják a falubeliek egymás között; még a templomba se mennek, hanem a háznál lesz az esküvő, egész csendben. Ilyet még nem ért Sárberkcsendben laka- dalmazni, a falu első gazdájának.

Bizonyosan hangos lesz majd a keresztelő! Kár ugy sietni, együtt meglehetne tartani mind a kettőt!

* * *

Magda egy éve már, hogy eltávozott Tóth Imre házából, elment öreg nagynénjéhez, ki Sárberk felső végén lakott. Mit is keresett volna Tóth Imre házában? Ott, hol boldogsága

lett eltemetve, hol minden remény özsze omlott. — Remény! — Az az ő számára nincs e földön. Szeretett egy legényt nagyon szeretett, bizott benne rendületlenül és az elhagyta. Elhagyta egy gazdag lányért az a Baltás András ki egykor azt mondta:

»Magda! — rajtad kívül nem szerettem senkit nem is szeretek soha! — Ha minden drágaság a földön az övé volna, — tele bú- bájjal, Tündér szép Ilona a menny csillaga- ival, nem tudnám szeretni csak téged Magda.»

És mégis elhagyta, nem is »Tündér Ilonáért,« — csak egy jómódu pataszt leá- nyért.

Mikor a valóra ébredt, mert először azt hitte hogy álmodik, hát elfogta valami lélek ölé zsidbadás, megállt minden gondolata, nem tudott sírni, nem érzett semmit.

Csak este, ha kívül az udvarra a kis ház elé, érez lelkében valami fájdaiommal vegyes ürességet, — üres semmit ígérő jövőt.

Ugy ül ott mozdulatlanul egész éjeken át, a kis szoba szűk nek, úgy érzi, hogy nincs levegője, nem tud bent maradni.

Egész nap, a legnehezebb munkát végzi, hogy ne jusson eszébe semmi. Töri magát, hogy ha lelke fáj is, a teste nyugodjon, de nem tud nyugtot találni: nem tud aludni, ha reggel felé elalszik is gyötrő nyugtalanság az, mely még jobban ki fárasztja...

Szép őszi esték járnak, csak már hűvöse- k az éjszakák, Magda mégis mindég ki ül. Oh! mivé lett az a lány — egy megtört lilium, félve néz rá mindenki, angyal arcza fehér, mint a hó s szemében a mondhatlan lelki gyötrelem lenyomata. Hej Baltás András! nem jó lenne neked ezekben a szemekbe mégegyszer bele nézni!

És András még is bele nézett egyszer, egy elhibázott lépést akart jóvá tenni, de nem jó helyre jutott vele...

A játék mit Klárivál kezdett neki is drága lett, nem az az asszony lett Kláriból, mint gondolta. Mióta fia született, oktalan féltékeny- séggel gyötri, akár hova megy gyanúsítja, pedig András nem megy sehová csak dolga után. Dolgozik három helyette fél, hogy a szemére találják vetni, hogy ingyen él. Egeti testét a ruha mit ünnepnap felvesz, mert nem ő fizerte ki. Pedig szereti már Tóth Imre, egész meg van nyugodva benne.

Csak András nincs meglegedve sorsával, minden szónak más értelmet keres. Klári csak ugy véletlenül mondta neki egy este beszélge- tés közben: »talán kevés pénzt kaptál velem, hogy ugy dolgozol?«

Mint a tűz ugy égette belül ez a szó »talán kevés pénzt kaptál?«

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, szept. 19.

Buza okt. — — — —	15.78
Rozs okt.-re — — — —	12.82
Tengeri április 1906. — — — —	16.50
Zab ápr. ra — — — —	12.12
Repcze aug.-ra — — — —	24.90

Értéktözsde.

Budapest, szept. 19.

Osztrák hitelrészvény — — — —	689.25
Magyar hitelrészvény — — — —	782.75
Leszámitoló bank — — — —	474.—
Rimamurányi — — — —	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — — —	675.—
Közuti vasut — — — —	572.—
Városi villamos vasut — — — —	314.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905 szept. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	1.16
Magyar koronajárdék 4% — — — —	97.20

Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	88.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — —	97.20
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény — — — —	97.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcson — — — —	121.—
Titza-szah. és szegedi sorsjegy-kölcson — — — —	166.—
Osztrák járadék papirban — — — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben — — — —	101.20
Osztrák járadék aranyban — — — —	119.50
Osztrák korona járadék — — — —	100.55
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	162.—
Osztrák-magyar bankrészvény — — — —	16.46
Magyar hitelbank részvény — — — —	799.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — — —	684.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — — —	678.75
20 frankos arany (Napoldor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	117.35
London vista — — — —	239.95
Páris vista — — — —	93.30
20 márkás arany — — — —	23.42

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Tekintettel a szezon végére, minden raktáron levő áruk, melyek gyönyörű nagy mennyiségben vannak felhalmozva, a már ósmert olcsó áraknál is sokkal olcsóbban lesznek eladva.

➡ Kérem erre figyelemmel lenni a szükséges beszerzésnél. ➡

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utcán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Szé- chenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege- üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani ára- kat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan csomagolással vasúthoz szállítva.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utcai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.



HIRDE T É S E K

jutányos árban felvételnek

a

„TISZÁNTÚL”
kiadóhivatalában.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)



Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schich névvel és a «szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a.

„Nagyváradai Hitelbank”

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses
jelzálogkölsönöket
nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5^o-05** kamatot fizet

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat

Értékpapírok, ékszerek és terményekre.

előleget ad.

Az igazgatóság.

Legújabb kiadott fehérnemű árjegyzékemet és vászonminta gyűjteményemet kívánatra ingyen és bérmentve küldöm

ALAPITTATOTT 1858.

ALAPITTATOTT 1858.

IFJ. KOHN SÁMUEL

női-ruha- divatárú, vászon- és szőnyeg-áruháza

Interurban 54.

Nagyváradon, Bémer-tér

Interurban 54.

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy ez évben különös gondot fordítottam áruházamban a méterenkinti eladásra. Ezt azáltal érhettem el, hogy minden cikkből, u. m.: **angol és francia ruhakelmék, bluz és ruha selymek, valamint ruhadiszek flanell és barchetekből a szokottnál nagyobb választékban** szereztem be és így rendkívül jutányos árban bocsátom eladásra.

Nagy választékban érkeztek kész **confectió modellek** és bluzok a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Egyidejűleg **vászon, fehérnemű, szőnyeg és függöny-osztályomat** tetemesen **megnagyobbítottam**, úgy, hogy a versenyt bármely fővárosi üzeggel minden tekintetben felvehetem.

Magamat a n. é. vevőközönség szives pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel:

Ifj. Kohn Sámuel

Nagy szőnyegmaradék kiárúsítás.